

Mozes mag Kanaän niet ingaan

Thema: Het volk in de woestijn

Numeri 20: 2-13 en Deuteronomium 34

a. De zonde van Mozes (Num. 20: 2-13)

UITLEG VAN DE TEKST

Op de zwerftocht door de woestijn is het volk Israël aangekomen in de woestijn Zin. Ze verblijven te Kades. Het is waarschijnlijk niet Kades-Barnea op de grens van Kanaän, maar iets zuidelijker, bij de grens met Edom. Hier sterft Mirjam, de zus van Mozes en Aäron (vers 1). Het volk verblijft alweer vele jaren in de woestijn. Waarschijnlijk is dit in het laatste jaar van de veertigjarige rondwandeling. Er ontstaat nu een groot probleem (vers 2): er is geen water. Terwijl de mensen natuurlijk water nodig hebben, anders zullen ze snel sterven van de dorst. Het volk keert zich nu (opnieuw) tegen Mozes en Aaron (vers 2b) en twist met hen. 'Hadden wij maar de geest gegeven', zeggen ze (vers 3), 'toen onze broeders de geest gaven voor het aangezicht van de HEERE.' Waarschijnlijk doelen ze op de gebeurtenissen rond Korach, Dathan en Abiram (Num. 16). Deze opmerking tekent het gevoel bij het volk. De dood kwam in de bovengenoemde situatie snel. Sterven door dorst en uitdroging is een langzame pijnlijke dood. Ze stellen een kritische vraag (vers 4). Waarom hebt u de gemeente van de HEERE in de woestijn gebracht? Om daar met onze beesten te sterven? Opvallend is dat ze Mozes en Aäron verantwoordelijk lijken te stellen voor wat hen nu overkomt. Waarom hebt u ons uit Egypte naar deze kwade plaats gebracht (vers 5)? Het is geen plaats van zaad, vijgen of granaatappelen. Ze zeggen: hier groeit niets en water is er ook niet. Wat doen we hier? We horen hierin de teleurstelling van het volk. Dit is allesbehalve een land overvloedig van melk en honig. Mozes en Aäron

vluchten naar de HEERE met deze aanklacht van het volk (vers 6). Ze gaan naar de tent der samenkomst en vallen daar op hun aangezicht voor de HEERE. Het is een teken van eerbied, afhankelijkheid en hulpeloosheid. De HEERE verschijnt aan hen in Zijn heerlijkheid. Er wordt niet verteld wat Mozes en Aäron hebben gezegd. Mogelijk hebben ze gezwegen, in het diepe besef dat de HEERE alles ziet en hoort. De HEERE begint te spreken (vers 7). Tot Mozes klinkt: 'Neem de staf en verzamel de vergadering' (vers 8). Ze moeten het volk bijeen roepen en waar het volk bij is, spreken tot de steenrots. Op dit spreken zal de steenrots water geven. Het volk zal er getuige van zijn en zichzelf en hun beesten drinken kunnen geven. Mozes (vers 9) neemt de staf van (uit de tabernakel) voor het aangezicht van de HEERE. Het is de staf waarmee hij wonderen mocht doen in Egypte (Ex. 4-10). De staf die hij uitstreekte over de Rode Zee waarna er een pad ontstond (Ex. 14). De staf waarmee hij op de rots geslagen had die water gaf (Ex. 17). De staf die hij omhoog had gehouden toen het volk streed tegen Amelek (Ex. 17). Dan verzamelen Mozes en Aäron het volk bij de steenrots (vers 10). Hij spreekt het volk aan als wederspannigen, ongehoorzamen. Mozes is zelf ook wederspannig. Hij zegt: 'Zullen wij water uit de steenrots te voorschijn brengen.' Mozes is vol emotie. Hij handelt meer vanuit zijn gevoel dan vanuit zijn verstand. We kennen hem als een man die in drift kan ontvlammen (Ex. 2: 12). Hier gebeurt dat weer. Mozes vestigt de aandacht op zichzelf als 'gever' van water en niet op de HEERE. Hij doet evenmin wat God heeft gezegd. I.p.v. te spreken tot de rots, slaat hij er tweemaal op (vers 11). Er komt water uit de rots, zelfs in rijke mate. Het volk lijdt niet onder de ongehoorzaam-

heid van haar leider. Ze ontvangen water van hun HEERE. Voor Mozes en Aäron is dit alles van grote betekenis. De HEERE spreekt hen aan op hun ongelooft (vers 12). Hij spreekt hen aan op het feit dat ze Hem niet geheiligd hebben. Mozes en Aäron hebben de HEERE niet geloofd op Zijn Woord en hadden geen ontzag voor Hem in het bijzijn van het volk. De straf die daarop volgt, is zwaar. Ze zullen het volk niet in het beloofde land brengen. De steenrots ontvangt een naam, Meriba. Dat betekent 'twist of strijd'. Al eerder kreeg een steenrots deze naam (Ex. 17: 7). Hier gebeurt het opnieuw. De rots wordt zo genoemd, omdat de kinderen van Israël getwist hebben met de HEERE om dit water. In dit alles werd de HEERE geheiligd.

TER OVERWEGING

Het is goed om met de kinderen te spreken over de reacties van het volk. Het is belangrijk de kinderen voor te houden dat ook wij snel ons vertrouwen verliezen in de HEERE. Noem voorbeelden uit hun leven. Wij moeten bewaard worden voor uitspraken zoals Israël die deed. Wie in nood verkeert en niet direct uitkomst ziet, zal net als Israël snel tot klagen vervallen als de HEERE het niet verhoedt. Opvallend is dat het volk Mozes en Aäron verantwoordelijk houdt. De HEERE wordt bijna (met eerbied gesproken) overgeslagen. Toch is dat niet de werkelijkheid. De twist met Mozes (de door de HEERE aangestelde leider) is voor de HEERE een twist met Hem Zelf.

Mozes en Aäron bewandelen de goede weg. Ze brengen de aanklacht bij de HEERE. Iedere keer opnieuw laat de Bijbel zien dat we met onze nood mogen vluchten tot de HEERE, de God van Israël, door de Heere Jezus Christus.

Mozes en Aäron zijn ongehoorzaam. Het gaat hier om twee dingen. Allereerst wordt de HEERE geheiligd (krijgt Hij de eer) wanneer we Hem gehoorzamen. In wie tot Mij naderen zal Ik geheiligd worden, heeft de HEERE gezegd (Lev. 10: 3). Nadab en Abihu hebben ondervonden dat dit woord zeer ernstig genomen moet worden. Daarnaast krijgt de HEERE de eer als Hij wordt aangewezen als de Gever van water en niet een mens. Met de kinderen kunnen we spreken over het belang van gehoorzaamheid aan de HEERE en Zijn eer. Onteren we Hem in wat we doen? Zien mensen dat we de HEERE volgen en gehoorzamen (en zo eren)? Laten we de kinderen vertellen dat we de HEERE alleen kunnen gehoorzamen en eren door het geloof in de Heere Jezus Christus.

De straf lijkt erg zwaar. Dit kan voor de kinderen (en ouderen) een lastig punt zijn. Het is goed om aan te wijzen dat de HEERE deze zonde aanwijst als ongelooft. Dat Mozes slaat en niet spreekt, is een daad van ongelooft. Blijkbaar had Mozes er geen vertrouwen in dat er op zijn spreken water zou ko-

men. Het slaan laat zien dat hij zich laat leiden door eigen verstand en emotie. Ondertussen proeven we hier wantrouwen als het gaat om de HEERE. Voor de ogen van het volk kiest Mozes ervoor om iets te doen waar hij meer op vertrouwt, dan eenvoudig de HEERE te volgen. Juist een leider, aangesteld door de HEERE, mag hierin niet dwalen. Daarnaast laat Mozes zich vooral door zijn drift leiden en niet door Gods Woord. Dat leidt altijd tot ongelukken. Als laatste ontnemen ze in deze weg de HEERE de eer, die Hem toekomt. Niet Mozes gaf water, maar de HEERE. Niet Mozes brengt Israël in het beloofde land, maar de HEERE. Dit wordt hier volstrekt duidelijk.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 47. (De eerste bede is: 'Uw Naam worde geheiligd.' Daarbij gaat het om het kennen van de Heere God zoals Hij is en in wat Hij doet. Om het heiligen, roemen en prijzen van de Naam van God.)
- Heidelbergse Catechismus, zondag 50. (De vierde bede is: 'Geef ons heden ons dagelijks brood.' Het dagelijkse gebed is nodig of de Heere, niet een mens, alles wil geven wat nodig is voor ons lichaam. Opdat wij daardoor erkennen dat de HEERE de enige Oorsprong van alle goeds is.)

b. Mozes sterft (Deut. 34: 1-12)

UITLEG VAN DE TEKST

Aäron is inmiddels gestorven (Num. 20: 28). Dit hoofdstuk vertelt van het sterven van Mozes, op de drempel van het land Kanaän. Mozes heeft het volk aangezegd dat hij moet sterven en dat hij het volk niet in het beloofde land zal kunnen brengen (Deut. 31: 2). Daarna heeft hij nadrukkelijk Jozua als zijn opvolger aangewezen (Deut. 31: 3b, 7 en 8). In het voorafgaande hoofdstuk heeft Mozes een zegen uitgesproken over alle stammen van het volk (Deut. 33). Nu is dan het moment van afscheid aangebroken. Mozes beklimt de berg Nebo. Dat heeft de HEERE hem geboden (Deut. 32: 49-50). Mozes is nadrukkelijk gehoorzaam aan het bevel van God. Vrij nauwkeurig wordt de plaats aangegeven, tegenover Jericho. Dat is de eerste stad in Kanaän waar het volk mee te maken zal krijgen. De HEERE is bij Mozes. Het was al eerder uitgesproken dat de HEERE met Mozes omging zoals een 'man met zijn vriend' (Ex. 33: 11). Ik stel me voor hoe de HEERE en Mozes daar waren. Mozes, turend in de verte en de HEERE, Die hem aanwijst het land van Nafthali, Efraïm, Manasse, Juda en Jericho tot Zoar toe (Deut. 34: 1-3). Mozes zal het land niet betreden, hij mag het van verre zien. Hij heeft uitzicht op het beloofde land. Er is een verzorgingstehuis dat

de naam 'Nebo' draagt. Denkend aan deze geschiedenis is dat een mooie naam. De plaats waar je uitzicht hebt op het beloofde land. Mozes ontvangt de verzekering dat het volk dit land zal ontvangen. De HEERE heeft het immers gezworen aan Abraham, Izak en Jakob dat hun nakomelingen daar wonen zouden (Deut. 34: 4). Mozes heeft er misschien al veel van gehoord, nu mag hij het land zien. Daar blijft het bij. Hij zal er niet ingaan. De HEERE houdt Zijn Woord, ook als het gaat om een straf die Hij heeft uitgesproken. Dan sterft Mozes (Deut. 34: 5). Nadrukkelijk wordt dit vermeld. In Judas (vers 9) lezen we dat er getwist is om het lichaam van Mozes. In deze vertelling zou ik daar geen nadere aandacht aan geven. Van belang is dat hij in Moab sterft, buiten het grondgebied van Israël. Meer nog is van belang dat de HEERE hem Zelf begraven heeft. Een graf waarvan niemand de plaats kent. Het lijkt erop dat de HEERE bewust het graf van Mozes onbekend laat aan het volk. Zodat het geen 'bedevaartsoord' wordt. Bijzonder is hier dat de HEERE Zelf zijn lichaam te ruste legt. Van wie kan dat gezegd worden? De HEERE Zelf eert deze bijzondere knecht op een bijzondere manier. Mozes sterft niet omdat zijn krachten op zijn (Deut. 34: 7). God heeft Zijn dienstknecht kracht gegeven. Hoewel hij 120 jaar oud is, is hij nog vitaal. Zijn ogen zijn nog helder en scherp, zijn kracht is er nog. Mozes sterft omdat het Gods tijd is. Hij sterft omdat het volk het land Kanaän in zal trekken en dat is hem (door zijn zonde) niet gegeven. Net als Aäron wordt hij beweend (Deut. 34: 8). De rouwperiode van dertig dagen wordt door het volk in acht genomen. Israël gedenkt haar doden. Deuteronomium eindigt met een tekening van deze bijzondere man. Niet om hem te vereren. De Bijbel heeft Mozes ook getekend in zijn zwakheid. In zijn drift doodde hij een Egyptenaar (Ex. 2). Hij was bang om Gods opdracht te aanvaarden (Ex. 4). Soms zonk de moed hem in de schoenen (Num. 11: 11-15) en hier sterft hij omdat hij ongehoorzaam was (Num. 20). Wat Mozes was, had hij van de HEERE ontvangen uit genade. Dat wordt heel rijk getekend. Zo'n profeet, die zo intiem is omgegaan met de HEERE, heeft Israël niet meer gekend (Deut. 34: 10). Zo'n leider, die tekenen en wonderen mocht doen in Egypte namens zijn Zender, is uniek (Deut. 34: 11). Israël was getuige van de macht die er was in zijn sterke hand (Deut. 34: 12). Mozes is een man in wie Gods genade schittert. Mozes is een man door wie Gods grote daden zichtbaar zijn geworden voor het volk. Israël beweent Mozes, maar gaat verder met de Heere, hun God, 'Die hen uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heeft' (Ex. 20: 2).

TER OVERWEGING

Allereerst zien we dat de HEERE Zijn Woord houdt. Dat geldt voor al Zijn woorden. Zijn beloften, maar

hier ook als het gaat om de door Hem uitgesproken straf. Dat geldt net zo goed voor grote mannen als Mozes. De HEERE handelt zonder aanzien des persoons. Hij handelt naar recht.

We zien de vriendschappelijke omgang tussen de HEERE en Mozes. Deze is uniek (Deut. 34: 10-12). Tegelijk tekent het ons dat de HEERE met de Zijnen leven wil. De Heere Jezus zegt ons: 'Neemt Mijn juk op u en leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben' (Matth. 11: 29a). Deze woorden gelden ook in onze dagen. We mogen God uit genade, door de Heere Jezus, leren kennen in Zijn liefde en warmte. Dat mogen we de kinderen voorhouden.

Mozes ontvangt uitzicht op het beloofde land. Het beeld is sprekend. Voor ons geldt dat we enerzijds niet kunnen kijken wat aan de overkant van de 'doodsjordaen' ligt. Wel ontvangen gelovigen vergezichten van de Heere. Paulus vertelt ons dat we 'met Christus zullen zijn' (Fil. 1: 23). De Heere Jezus spreekt over het paradijs (Luk. 23: 43). God brengt Zijn kinderen thuis. In het leven van Mozes schittert de kracht en genade van God. Heerlijke wonderen en tekenen verrichtte de HEERE door de hand van deze knecht. Israël bezingt die in de Psalmen tot op de dag van vandaag én wij mogen met Israël instemmen. De HEERE neemt zondige mensen in dienst om door hen grote dingen te doen. Zondige mensen (daar hebben we de genade) mogen het Woord zaaien in kinderharten. In vertrouwen dat de HEERE hen daardoor door de Heere Jezus verlost van zonde en schuld en hen aanneemt tot Zijn kinderen. Laten we steeds bidden om de Heilige Geest. Hij wil het vertelde toepassen aan het hart van het kind.

Mozes is begraven. Waar hij ligt weet niemand. Dit weten we: op de dag van de wederkomst van de Heere Jezus zal Mozes de HEERE juichend tegemoet gaan. Mozes handelde immers 'door het geloof' (Hebr. 11: 24-29). Wie in dat geloof sterft, zal eeuwig leven, om Jezus wil, tot eer van God.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 1. (De machtige inzet van de Heidelberger om uit het hoofd te leren. Om het in herinnering te roepen telkens weer. In het leven maar ook bij sterven. Door genade het eigendom van Jezus Christus de getrouwe Zaligmaker. Daar kan ik het leven mee door en het leven mee uit.)
- Heidelbergse Catechismus, zondag 16, vraag en antwoord 41 en 42 en zondag 17. (Christus is echt gestorven en begraven. Hij heeft de dood overwonnen en Hij is opgestaan. Totdat Hij terugkomt is er nog het sterven ook van Gods kinderen. Niet als betaling voor de zonden, maar een afsterving van de zonde en een doorgang naar het eeuwige leven.)

